

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 05.12.2007, sp. zn. 5 Tdo 1339/2007, ECLI:CZ:NS:2007:5.TDO.1339.2007.1

Číslo: 8/2009

Právní věta:

I. Trestný čin porušování závazných pravidel hospodářského styku podle § 127 odst. 1 tr. zák. je dokonán již tím, že pachatel porušil pravidla hospodářského styku stanovená obecně závazným právním předpisem v úmyslu opatřit sobě nebo jinému ve značném rozsahu neoprávněné výhody. K získání neoprávněných výhod tedy nemusí ve skutečnosti vůbec dojít, a proto není podstatné, zda se pachateli podařilo realizovat úmysl zcela nebo zčásti, anebo zda se mu to, např. pro zásah poškozeného, nepodařilo vůbec, byť tato skutečnost má význam z hlediska konkrétního stupně nebezpečnosti činu pro společnost.

II. Neoprávněné výhody ve smyslu ustanovení § 127 odst. 1 tr. zák. mohou mít jak majetkový charakter, tak i nemajetkový charakter. Pro určení značného rozsahu neoprávněných výhod bezprostředně neplatí výkladové pravidlo uvedené v § 89 odst. 11 tr. zák. Pro neoprávněné výhody materiální povahy, ke kterým směřoval úmysl obviněného a které lze vyčíslit v penězích, lze značný rozsah dovodit při částce nejméně 500 000 Kč. Jde-li o výhody imateriální povahy, pak jejich význam by měl být srovnatelný se značným rozsahem materiálních výhod. Značný rozsah neoprávněných výhod, ke kterému směřoval úmysl pachatele, může být naplněn částečně materiálními výhodami a částečně imateriálními výhodami. Kritéria jsou převážně ekonomické povahy a mohou se i různě prolínat.

III. Poruší-li pachatel obchodní tajemství ve smyslu § 44 odst. 1, odst. 2 písm. h) a § 51 obch. zák. tím, že využije databáze zákazníků obchodní společnosti, jakož i cenových relací zboží či služeb nabízených touto společností k odběru, na které se takové obchodní tajemství vztahovalo, lze vycházet při posuzování, zda pachatel měl úmysl opatřit sobě nebo jinému neoprávněné výhody ve značném rozsahu, z počtu oslovených zákazníků poškozené společnosti, jejich uskutečněního i předpokládaného odběru zboží nebo služeb, četnosti těchto odběrů za určité předpokládané období, jakož i ceny odebíraného zboží nebo služeb. Uvedený závěr lze opřít o důkazy zejména v podobě vyžádaných zpráv od poškozené společnosti, popř. posudku znalce z oboru ekonomiky.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 05.12.2007

Spisová značka: 5 Tdo 1339/2007

Číslo rozhodnutí: 8

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dokazování, Porušování závazných pravidel hospodářského styku

Předpisy: § 105 odst. 1 tr. ř.
§ 112 odst. 2 tr. ř.
§ 127 odst. 1 tr. zák.
§ 89 odst. 1 písm. a) tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání nejvyšší státní zástupkyně, které podala v neprospěch obviněného Ing. A. Š., zrušil rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 6. 2007, sp. zn. 9 To 34/2007, který rozhodl jako soud odvolací v trestní věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 10 T 19/06, a současně podle § 265l odst. 1 tr. ř. vrchnímu soudu přikázal, aby věc obviněného Ing. A. Š. v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 6. 2. 2007, sp. zn. 10 T 19/06, byl obviněný Ing. A. Š. uznán vinným trestným činem porušování závazných pravidel hospodářského styku podle § 127 odst. 1 tr. zák., kterého se dopustil tím, že v době od 1. 2. 1995 do 31. 12. 2003 byl zaměstnán v různých funkcích ve společnosti P., s. r. o., se sídlem P. (dále „P., s. r. o.“), naposledy od 1. 3. 2001 ve funkci obchodního a marketingového ředitele, v rámci svého pracovního zařazení se podílel na uzavírání smluv s jednotlivými zákazníky a měl přístup k seznamu zákazníků této společnosti, který obsahoval kromě jiného též adresy a telefonní čísla zákazníků a cenové relace k odběru prodávaných produktů, když tyto údaje jsou předmětem obchodního tajemství zmíněné společnosti ve smyslu ustanovení § 17 obch. zák., přičemž ještě před ukončením svého pracovního poměru ve společnosti P., s. r. o., dnem 21. 12. 2003 inicioval vznik společnosti G. P., a. s., se sídlem v P. (dále jen „G. P., a. s.“), která měla podnikat ve stejném oboru jako společnost P., s. r. o., a k uzavření zakladatelské smlouvy mezi L. S., O. R. a A. Š. došlo již dne 4. 12. 2003, nově vzniklá společnost byla zapsána do obchodního rejstříku dnem 28. 1. 2004, obviněný Ing. A. Š. v ní vykonával funkci předsedy představenstva a společnost fakticky řídil a v rámci svého působení ve společnosti G. P., a. s., zneužil interní informace o zákaznících a cenách společnosti P., s. r. o., které získal v době svého předchozího zaměstnání ve společnosti P., s. r. o., a to tak, že v období nejméně od 20. 2. 2004 do 28. 6. 2004 zasílal nebo nechal zasílat písemně či formou SMS na dříve získaná telefonní čísla či adresy zákazníků společnosti P., s. r. o., nabídky na cenově výhodnější doplnění zásobníků LPG společností G. P., a. s., a takto oslovil celkem 14 zákazníků společnosti P., s. r. o., a to L. H., Ing. J. H., M. H., L. Ř., J. V., Ing. J. B., P. G., P. S., E. S. – Psí útulek, Ing. R. H., J. V. – Výroba knedlíků, Dětský domov se školou a Střediskem výchovné péče, H. T., společnost TS CZ Ú., s. r. o., společnost S. P., a. s., a v důsledku toho od části z oslovených zákazníků společnosti P., s. r. o., získal zakázky k naplnění zásobníků LPG, konkrétně od L. Ř. v hodnotě 14 467 Kč, od Ing. J. B. v hodnotě 12 750 Kč, od P. G. v hodnotě 8670 Kč, od P. S. v hodnotě 17 016 Kč, od E. S. – Psí útulek v hodnotě 25 500 Kč, od Ing. R. H. v hodnotě 83 350 Kč, od společnosti TS CZ Ú., s. r. o., v hodnotě 51 000 Kč a od společnost S. P., a. s., v hodnotě 24 650 Kč, přičemž toto vědomé zneužívání interních informací o zákaznících společnosti P., s. r. o., prováděl obviněný Ing. A. Š. s úmyslem dosáhnout přechodu dosavadních zákazníků společnosti P., s. r. o., ke společnosti G. P., a. s., s perspektivou dalšího dlouhodobého odběru LPG a vědomě tak jednal v rozporu s ustanovením § 44 a § 51 obch. zák., přičemž dalšímu rozvoji těchto aktivit zabránilo razantní protipatření společnosti P., s. r. o., která tím současně reagovala i na četné stížnosti svých zákazníků.

Za tento trestný čin byl obviněný Ing. A. Š. odsouzen podle § 127 odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání 6 měsíců, přičemž výkon tohoto trestu mu byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu v délce 18 měsíců. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla

obviněnému Ing. A. Š. uložena povinnost nahradit poškozené společnosti P., s. r. o., se sídlem P., částku 349 587 Kč. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byla poškozená společnost P., s. r. o., odkázána se zbytkem nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Tento rozsudek soudu prvního stupně napadl obviněný Ing. A. Š. odvoláním, z jehož podnětu Vrchní soud v Praze rozhodl rozsudkem ze dne 13. 6. 2007, sp. zn. 9 To 34/2007, tak, že napadené rozhodnutí podle § 258 odst. 1 písm. b), d) tr. ř. v celém rozsahu zrušil a nově rozhodl podle § 259 odst. 3 tr. ř. tak, že podle § 226 písm. b) tr. ř. zprostil obviněného Ing. A. Š. obžaloby z trestného činu porušování závazných pravidel hospodářského styku podle § 127 odst. 1 tr. zák., kterého se měl dopustit tím, že v době od 1. 2. 1995 do 31. 12. 2003 byl zaměstnán v různých funkcích ve společnosti P., s. r. o., se sídlem P., naposledy od 1. 3. 2001 ve funkci obchodního a marketingového ředitele, v rámci svého pracovního zařazení se podílel na uzavírání smluv s jednotlivými zákazníky a měl přístup k seznamu zákazníků této společnosti, který obsahoval kromě jiného též adresy a telefonní čísla zákazníků a cenové relace k odběru prodávaných produktů, když tyto údaje jsou předmětem obchodního tajemství zmíněné obchodní společnosti ve smyslu ustanovení § 17 obchodního zákoníku, přičemž ještě před ukončením svého pracovního poměru ve společnosti P., s. r. o., dnem 21. 12. 2003 inicioval vznik společnosti G. P., a. s., se sídlem v P., která měla podnikat ve stejném oboru jako společnost P., s. r. o., a k uzavření zakladatelské smlouvy mezi L. S., O. R. a A. Š. došlo již dne 4. 12. 2003, nově vzniklá společnost byla zapsána do obchodního rejstříku dnem 28. 1. 2004, obviněný Ing. A. Š. v ní vykonával funkci předsedy představenstva a společnost fakticky řídil a v rámci svého působení ve společnosti G. P., a. s., zneužil interní informace o zákaznících a cenách společnosti P., s. r. o., které získal v době svého předchozího zaměstnání ve společnosti P., s. r. o., a to tak, že v období nejméně od 20. 2. 2004 do 28. 6. 2004 zasílal nebo nechal zasílat písemně či formou SMS na dříve získaná telefonní čísla či adresy zákazníků společnosti P., s. r. o., nabídky na cenově výhodnější doplnění zásobníků LPG společností G. P., a. s., takto oslovil celkem 14 zákazníků společnosti P., s. r. o., a to L. H., Ing. J. H., M. H., L. Ř., J. V., Ing. J. B., P. G., P. S., E. S. – Psí útulek, Ing. R. H., J. V. – výroba knedlíků, Dětský domov se školou a Střediskem výchovné péče, H. T., společnost TS CZ Ú., s. r. o., společnost S. P., a. s., a v důsledku toho od části z oslovených zákazníků společnosti P., s. r. o., získal zakázky k naplnění zásobníků LPG, konkrétně od L. Ř. v hodnotě 14 467 Kč, od Ing. J. B. v hodnotě 12 750 Kč, od P. G. v hodnotě 8670 Kč, od P. S. v hodnotě 17 016 Kč, od E. S. – Psí útulek v hodnotě 25 500 Kč, od Ing. R. H. v hodnotě 83 350 Kč, od společnosti TS CZ Ú., s. r. o., v hodnotě 51 000 Kč a od společnost S. P., a. s., v hodnotě 24 650 Kč, přičemž toto vědomé zneužívání interních informací o zákaznících společnosti P., s. r. o., prováděl obviněný Ing. A. Š. s úmyslem dosáhnout přechodu dosavadních zákazníků společnosti P., s. r. o., ke společnosti G. P., a. s., s perspektivou dalšího dlouhodobého odběru LPG a vědomě tak jednal v rozporu s ustanovením § 44 a § 51 obch. zák., přičemž dalšímu rozvoji těchto aktivit zabránilo razantní protipatření společnosti P., s. r. o., která tím současně reagovala i na četné stížnosti svých zákazníků.

Podle § 229 odst. 3 tr. ř. byla poškozená společnost P., s. r. o., se sídlem v P., odkázána s nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Proti uvedenému rozsudku odvolacího soudu ze dne 13. 6. 2007, sp. zn. 9 To 34/2007, ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 6. 2. 2007, sp. zn. 10 T 19/06, podala nejvyšší státní zástupkyně v neprospěch obviněného Ing. A. Š. dovolání z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., neboť je přesvědčena, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku. Dovolatelka nejprve shrnula dosavadní průběh trestního řízení vedeného vůči obviněnému Ing. A. Š. a posléze rozvedla, že skutková podstata trestného činu porušování závazných pravidel hospodářského styku podle § 127 odst. 1 tr. zák. je konstruována tak, že jeho pachatelem se stává ten, kdo v úmyslu opatřit sobě nebo jinému ve značném rozsahu neoprávněné výhody poruší závažným způsobem pravidla hospodářského styku stanovená obecně závazným právním předpisem. Z této konstrukce je zřejmé, že do rozsahu relevantních neoprávněných výhod podle tohoto

ustanovení nelze zahrnovat pouze neoprávněné výhody, které byly reálně získány v majetkové formě, nýbrž i ty, které měl pachatel v úmyslu opatřit v budoucnu, byť by se mu to nakonec nezdařilo (v tomto případě i díky aktivním protiopatřením ze strany poškozené obchodní společnosti). Trestně relevantní jednání pachatele tudíž v případě skutkové podstaty trestného činu podle § 127 tr. zák. spočívá již v takovém porušení pravidel hospodářského styku, které je cíleno a způsobitelné k opatření neoprávněných výhod ve značném rozsahu. Proto je při posuzování rozsahu neoprávněných výhod nutno vzít v úvahu kromě částky ve výši 237 353 Kč, představující skutečně docílenou tržbu společnosti G. P., a. s., na úkor společnosti P., s. r. o., za vymezené časové období, též imateriální neoprávněné výhody, které by pro společnost G. P., a. s., představovalo Ing. A. Š. zamýšlené získání dalších stávajících zákazníků společnosti P., s. r. o., pro společnost G. P., a. s., včetně dalších tržeb, které by od nich G. P., a. s., získával, a vybudování sítě odběratelů společnosti G. P., a. s., na úkor společnosti P., s. r. o., bez toho, že by obviněným nově vytvořená konkurenční společnost vynakládala nezbytné akviziční úsilí a náklady s tím spojené, což soud druhého stupně nebral v úvahu. Nelze ani zlehčovat, jak činí odvolací soud, význam neoprávněné výhody spočívající v reálném získání osmi dosavadních zákazníků společnosti P., s. r. o., z hlediska dopadů této skutečnosti do budoucna. Zajištění odběru LPG a tudíž i tržeb od těchto zákazníků pro budoucno není zpochybněno ani namítanými smluvními vztahy těchto odběratelů ke společnosti P., s. r. o.; ze smluv bylo nepochybně možno se vyvázat a celou věc vyřešit i po technické stránce (včetně záměny nádrží zapůjčených P., s. r. o.). Stávající smluvní vztahy mezi společnostmi P., s. r. o., a jejími zákazníky byly nekalou soutěží zranitelné a činnost obviněného Ing. A. Š. je vážně narušovala. Odmítnout je třeba i názor odvolacího soudu, že na míru rozsahu neoprávněných výhod mají vliv náklady společnosti G. P., a. s. Neoprávněnou výhodou je v daném případě již získání nových zákazníků a tržeb od nich v důsledku porušení pravidel hospodářského styku stanovených obecně závazným právním předpisem, které by společnost G. P., a. s., zákonu konvenujícím postupem nezískala. Tržba v konkrétním případě představuje částku 237 353 Kč. Skutečnost, že v souvislosti s docílením uvedené tržby vznikly společnosti G. P., a. s., také náklady, nic nemění na rozsahu tržby a tudíž ani na rozsahu získané neoprávněné výhody, neboť kritériem posuzování zde není míra zisku, ale rozsah neoprávněné výhody. S ohledem na to nejvyšší státní zástupkyně tedy konstatovala, že Vrchní soud v Praze při nepřiměřeně zužujícím výkladu předmětného znaku trestného činu podle § 127 odst. 1 tr. zák. nezahrnul do rozsahu neoprávněných výhod, které chtěl Ing. A. Š. porušením pravidel hospodářského styku stanovených závazným právním předpisem (obchodním zákoníkem) opatřit sobě nebo jinému, všechny v daném případě existující neoprávněné výhody, nebo je do svých úvah zahrnul v menší než reálné míře. Proto odvolací soud nesprávně zhodnotil celkový rozsah těch výhod, k nimž svým jednáním Ing. A. Š. směřoval. Při kumulativním posouzení rozsahu neoprávněných materiálních a imateriálních výhod, které měl v úmyslu Ing. A. Š. opatřit, by bylo možno nepochybně dospět k závěru, že úmysl obviněného zahrnoval opatření neoprávněných výhod ve značném rozsahu (to proto, že získal materiální výhodu odpovídající částce 237 353 Kč, pokusil se dosáhnout řádově obdobného rozsahu materiálních výhod získáním dalších 6 dosavadních zákazníků společnosti P., s. r. o., a nabyl výhodu /či se o to pokusil/ trvalého získání celkem 14 odběratelů společnosti P., s. r. o., pro společnost G. P., a. s., přičemž nelze přehlédnout ani „úsporu“ spočívající ve využívání zásobníků konkurenční společnosti, čili vyloučení investic na jejich pořízení, a již zmíněné úspory na akviziční činnosti zneužitím zákaznické databáze společnosti P., s. r. o.). Ovšem i kdyby bylo možno argumenty vyslovené v rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 6. 2007, sp. zn. 9 To 34/2007, považovat za správné, nelze akceptovat zprošťující výrok podle § 226 písm. b) tr. ř. Takové rozhodnutí může učinit soud pouze v případě, že „v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem“, čili v situaci, kdy skutek popsáný v enuciátu obžaloby nevykazuje zákonné znaky žádného trestného činu. To však v daném případě neplatí. Z popisu skutku (a z provedeného dokazování) zřetelně vyplynulo, že Ing. A. Š. jednáním, které bylo v rozporu s předpisy upravujícími soutěž v hospodářském styku, přinejmenším ohrozil chod a rozvoj podniku soutěžitele, tedy společnosti P., s. r. o. Proto by byl dán důvod kvalifikovat předmětný skutek jako trestný čin nekalé soutěže podle § 149 tr. zák.

V závěru dovolání nejvyšší státní zástupkyně navrhla, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 6. 2007, sp. zn. 9 To 34/2007, a současně zrušil i další výroky na toto rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyly podkladu, a dále postupoval podle § 265l odst. 1 tr. ř. a přikázal Vrchnímu soudu v Praze, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Současně vyjádřila výslovný souhlas s tím, aby za podmínek § 265r odst. 1 tr. ř. Nejvyšší soud projednal dovolání v neveřejném zasedání. Pro případ, že by Nejvyšší soud shledal podmínky pro jiné rozhodnutí, vyjádřila tímto ve smyslu § 265r odst. 1 písm. c) tr. ř. výslovný souhlas s rozhodnutím věci v neveřejném zasedání i jiným než navrženým způsobem.

Obviněný Ing. A. Š., jemuž bylo dovolání nejvyšší státní zástupkyně doručeno ve smyslu § 265h odst. 2 tr. ř., se k němu vyjádřil tak, že po dobu trvání pracovního poměru u společnosti P., s. r. o., obviněný nikdy nepodepsal pro zaměstnavatele jakýkoli doklad, kterým by zaměstnavatel definoval, co je obchodní tajemství. Má-li se jednat o obchodní tajemství ve smyslu obchodního zákoníku, pak musí kromě jiných znaků být přítomen i projev vůle, aby tyto informace byly utajeny. V tomto případě takový projev vůle neexistoval. Taktéž nebylo nikdy prokázáno tvrzení soudu, že obviněný ze společnosti „vynesl informace“. Okruh zákazníků společnosti P., s. r. o., byl totiž běžně dostupný nejen všem pracovníkům společnosti, ale i dalším subjektům, jako například dopravním společností, a tyto informace byly dostupné i v příslušných obchodních kruzích.

Vzhledem ke shora uvedenému obviněný navrhl, aby dovolací soud dovolání podle § 265j o. s. ř. (správně tr. ř.) zamítl z důvodu, že není důvodné. Zároveň obviněný vyslovil souhlas s tím, aby bylo o dovolání za podmínek § 265r odst. 1 písm. g) tr. ř. jednáno v neveřejném zasedání, a to i pro případ jiného než navrženého způsobu rozhodnutí.

Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve v souladu se zákonem zkoumal, zda není dán některý z důvodů pro odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 tr. ř., a na základě tohoto postupu shledal, že dovolání ve smyslu § 265a odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. ř. je přípustné, bylo podáno osobou oprávněnou (§ 265d odst. 1 písm. a/ tr. ř.), řádně a včas (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.) a splňuje náležitosti dovolání. Protože dovolání lze podat jen z důvodů taxativně vymezených v § 265b tr. ř., Nejvyšší soud dále posuzoval, zda nejvyšší státní zástupkyně vznesené námitky naplňují jí tvrzený dovolací důvod, a shledal, že dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. byl uplatněn v souladu se zákonem vymezenými podmínkami.

Nejvyšší státní zástupkyně uplatnila dovolací důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., v němž je stanoveno, že tento důvod dovolání je naplněn tehdy, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. V rámci takto vymezeného dovolacího důvodu je možné namítat buď nesprávnost právního posouzení skutku, tj. mylnou právní kvalifikaci skutku, jak byl v původním řízení zjištěn, v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva, anebo vadnost jiného hmotně právního posouzení.

Nejvyšší státní zástupkyně uplatnila právně relevantní námitku spočívající v tom, že souzený trestný čin porušování závazných pravidel hospodářského styku podle § 127 odst. 1 tr. zák. je naplněn tehdy, když pachatel poruší závažným způsobem pravidla hospodářského styku stanovená obecně závazným právním předpisem v úmyslu získat neoprávněné výhody, přičemž nemusí tyto výhody skutečně získat, tedy jeho jednání může k takovému výsledku pouze směřovat. Navíc jako neoprávněné výhody ve smyslu tohoto ustanovení je třeba posoudit vedle výhod materiální povahy také výhody imateriální povahy. V tomto směru nejvyšší státní zástupkyně také zdůraznila, že na objem, v jakém byly či měly být získány neoprávněné výhody, rozhodně nemohou mít vliv náklady společnosti G. P., a. s. Dovolatelka tímto tedy namítla, že v případě obviněného tento jednal v úmyslu získat neoprávněné výhody ve značném rozsahu a závěr odvolacího soudu, že tomu tak nebylo, v tomto směru nemůže obstát.

Trestný čin porušování závazných pravidel hospodářského styku podle § 127 odst. 1 tr. zák. spáchá ten, kdo v úmyslu opatřit sobě nebo jinému ve značném rozsahu neoprávněné výhody, poruší závažným způsobem pravidla hospodářského styku stanovená obecně závazným právním předpisem. V tomto směru Nejvyšší soud jako soud dovolací v souladu s konstantní judikaturou poukazuje na skutečnost, že v první řadě nelze směřovat pojem prospěchu a neoprávněných výhod. Neoprávněnými výhodami se zde rozumí takové zvýhodnění hospodářského subjektu, kterému právně závazná pravidla hospodářského styku mají zabránit, např. výhody dosažené klamavým označením zboží, zvýhodnění získané parazitováním na pověsti podniku, výrobků či služeb jiného soutěžitele, výhody získané podplácením osoby, která je členem statutárního nebo jiného orgánu jiného soutěžitele, výhody dosažené porušením obchodního tajemství, zvýhodnění plynoucí z kartelové dohody (dominantní postavení na trhu), výhody plynoucí z machinací při privatizaci apod. Může jít o výhody materiální, ale i nemateriální povahy. Neoprávněné výhody mají zpravidla ten důsledek, že konkurent, který porušil závazná pravidla hospodářského styku, získává lepší postavení na trhu, případně, jako tomu bylo v případě obviněného Ing. A. Š. jednatelkou v pozici předsedy představenstva společnosti G. P., a. s., podstatně zlepšuje startovací pozici této společnosti na počátku její existence. Pro značný rozsah neoprávněných výhod pak výkladové pravidlo uvedené v § 89 odst. 11 tr. zák. bezprostředně neplatí. Výhody mohou mít jak majetkový charakter (srov. okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby - „zkrácení příjmů státu ve značném rozsahu“), tak i nemajetkový charakter. Pro neoprávněné výhody materiální povahy, ke kterým směřoval úmysl obviněného a které lze vyčíslit v penězích, lze značný rozsah dovodit při částce nejméně 500 000 Kč. Jde-li o výhody imateriální povahy, pak jejich význam by měl být z hlediska závažnosti srovnatelný se značným rozsahem materiálních výhod. Značný rozsah neoprávněných výhod je třeba posuzovat objektivně, avšak je třeba i zde zkoumat zavinění individuálních osob. Kritéria jsou převážně ekonomické povahy a mohou se i různě prolínat.

Nejvyšší soud z přiloženého spisového materiálu zjistil, že odvolací soud ve svém zprošťujícím rozsudku k jednání obviněného, směřujícího k získání neoprávněných výhod ve značném rozsahu, uvedl zejména na straně 5 odůvodnění svého rozhodnutí, že obžaloba stojí na tom, že šlo o značný rozsah výhod, který je podle ní dán zejména počtem oslovených zákazníků a objemem již uskutečněných či předpokládaných dodávek LPG. Odvolací soud však na rozdíl od obžaloby konstatuje, že je zřejmé, kolik bylo uskutečněných dodávek. O předpokládaných lze usuzovat jen těžko a šlo by v tomto směru jen o ničím nepodložené úvahy a spekulace, neboť nelze nevidět, že zákazníci společnosti P., s. r. o., měli dlouhodobé smlouvy a že v krátkém čase by dodávky od společnosti G. P., a. s., narazily na zabudované nádrže, zapůjčené zákazníkům společnosti P., s. r. o. Pojem značný rozsah trestní zákon nevymezuje, ale podpůrně je třeba ho vyložit, co do kvalifikace, jako rozsah tzv. značné škody podle ustanovení § 89 odst. 11 tr. zák., která dnes představuje částku 500 000 Kč. Obviněný oslovil celkem 14 subjektů (zákazníků společnosti P., s. r. o.), 8 z nich nabídku na dodání cenově výhodnějšího LPG přijalo (u některých se jednalo o opakovaný závoz) a pro společnost G. P., a. s., tak získal částku 237 353 Kč (bez DPH, ale i bez odečtení nákladů společnosti, tzn. že čistý prospěch by byl nižší). Tato částka však neodpovídá zákonnému pojmu značného rozsahu. Z tohoto důvodu, kdy jednání obviněného nenaplnilo skutkovou podstatu trestného činu podle § 127 odst. 1 tr. zák., nelze podle odvolacího soudu dojít k jinému závěru, než že odsuzující výrok soudu prvního stupně nemůže obstát a obviněný byl proto zproštěn obžaloby podle § 226 písm. b) tr. ř.

Nejvyšší soud na základě shora uvedeného shledal právní názor soudu druhé instance nesprávným, a to hned z několika důvodů. Zejména je třeba plně přisvědčit námitce nejvyšší státní zástupkyně, že k naplnění skutkové podstaty trestného činu porušování závazných pravidel hospodářského styku podle § 127 odst. 1 tr. zák. je vyžadováno, aby pachatel porušil závažným způsobem pravidla hospodářského styku stanovená obecně závazným právním předpisem v úmyslu opatřit sobě nebo jinému neoprávněné výhody ve značném rozsahu. Z této dikce jednoznačně vyplývá, že k jejich

získání nemusí ve skutečnosti vůbec dojít. Podstatné je jen to, že pachatel jednal tak, že porušil pravidla hospodářského styku stanovená obecně závaznými právními předpisy, přičemž měl zároveň úmysl tímto jednáním opatřit sobě nebo jinému neoprávněné výhody, a to ve značném rozsahu. Pro naplnění tohoto znaku tedy není podstatné, zda se mu tento úmysl podařilo realizovat zcela nebo zčásti, anebo zda se mu to, např. pro zásah poškozeného, nepodařilo realizovat vůbec, byť to samozřejmě má význam z hlediska konkrétního stupně nebezpečnosti činu pro společnost. Odvolací soud proto nepostupoval správně, pokud ve svém zprošťujícím rozsudku vycházel z toho, že skutková podstata trestného činu podle § 127 odst. 1 tr. zák. stanoví jako podmínku trestnosti značný rozsah neoprávněných výhod, přičemž v tomto směru považoval za rozsah neoprávněných výhod v případě obviněného Ing. A. Š. částku, která vyjadřuje ze strany společnosti G. P., a. s., jen skutečně realizované dodávky plynu ve vztahu k bývalým zákazníkům společnosti P., s. r. o., a to ve výši celkem 237 353 Kč, která pak nenaplnuje kritérium značného rozsahu, neboť nepřekračuje hranici 500 000 Kč pro značnou škodu, již vzal podpůrně za základ svého rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 89 odst. 11 tr. zák.

Zcela nesprávná je úvaha Vrchního soudu v Praze, že o předpokládaných dodávkách LPG lze usuzovat jen těžko a že by šlo v tomto směru jen o ničím nepodložené úvahy a spekulace, neboť nelze podle názoru Vrchního soudu v Praze nevidět, že zákazníci společnosti P., s. r. o., měli dlouhodobé smlouvy, přičemž by v krátkém čase dodávky od společnosti G. P., a. s., narazily na zabudované nádrže, zapůjčené zákazníkům společnosti P., s. r. o. Především je třeba uvést, že tato úvaha nemá žádný podklad v provedeném dokazování, zvláště když podle skutkového zjištění šlo o zahájení činnosti nové společnosti G. P., a. s., která své nabídky učinila i vůči dalším zákazníkům společnosti P., s. r. o., kteří však tyto nabídky obviněného Ing. A. Š. nepřijali, přičemž z provedeného dokazování jednoznačně vyplývá, že byla ze strany společnosti G. P., a. s., předpokládána dlouhodobější spolupráce, tedy opakované dodávky LPG všem osloveným zákazníkům. Pokud k tomu nedošlo, nebylo to proto, že by dodávky od společnosti G. P., a. s., „narazily na zabudované nádrže, zapůjčené zákazníkům společnosti P., s. r. o.“ jak uvádí v odůvodnění svého rozsudku Vrchní soud v Praze, ale proto, že dalšímu rozvoji těchto aktivit zabránilo razantní protipatření společnosti P., s. r. o., která tím současně reagovala i na četné stížnosti svých zákazníků, jak to správně ve výroku i v odůvodnění svého rozsudku uvedl Městský soud v Praze. Navíc vzhledem k počtu oslovených zákazníků, jejich předpokládané spotřebě LPG, při případném vypovězení smluv se společností P., s. r. o., a přechodu na obdobné smlouvy se společností G. P., a. s., jakož i ceně plynu, lze poměrně jednoduchým propočtem, a to na základě údajů poškozené společnosti P. s. r. o. (nyní společnost P., s. r. o.), popřípadě za pomoci znalce z oboru ekonomiky, získat potřebné údaje z hlediska možného získání značného rozsahu neoprávněných výhod za rok, příp. i delší období. S přihlédnutím k poměrně krátkému období, ve kterém obviněný získal neoprávněné výhody v celkové výši 237 353 Kč, a ke znalostem a zkušenostem obviněného získaným za jeho dlouhodobého působení ve společnosti P., s. r. o., lze pak dobře posoudit i jeho úmysl opatřit jinému (společnosti G. P., a. s.) ve značném rozsahu neoprávněné výhody, přičemž je třeba z hlediska tohoto úmyslu přihlídnout jak k materiálním, tak i imateriálním výhodám, např. spočívajícím v úsporách na akviziční činnosti společnosti zneužitím zákaznické databáze společnosti P., s. r. o., atd. V té souvislosti je třeba zdůraznit, že i podle názoru Nejvyššího soudu je neoprávněnou výhodou v daném případě již získání nových zákazníků na úkor společnosti P., s. r. o., a tržeb od nich v důsledku porušení pravidel hospodářského styku stanovených obecně závazným právním předpisem, které by společnost G. P., a. s., jinak nezískala. Tržby v konkrétním případě představují celkem částku 237 353 Kč. Skutečnost, že v souvislosti s docílením uvedených tržeb vznikly společnosti G. P., a. s., také náklady, nic nemění na rozsahu tržby a tudíž ani na rozsahu získané neoprávněné výhody, neboť rozhodující zde není míra zisku, ale rozsah neoprávněné výhody.

Další námitkou nejvyšší státní zástupkyně prakticky napadla postup odvolacího soudu, který konstatoval, že jednání obviněného Ing. A. Š. nenaplnuje zákonné znaky trestného činu podle § 127

odst. 1 tr. zák., a proto je třeba obviněného zprostit obžaloby podle § 226 písm. b) tr. ř. K tomu nejvyšší státní zástupkyně uvedla, že soud druhého stupně nepostupoval správně, neboť takové rozhodnutí může soud učinit pouze v situaci, kdy skutek popsany v obžalobě nevykazuje zákonné znaky nejen zvažovaného trestného činu, ale ani žádného jiného trestného činu. To však v daném případě neplatí, protože z popisu skutku (a z provedeného dokazování) zřetelně vyplynulo, že Ing. A. Š. jednáním, které bylo v rozporu s předpisy upravujícími soutěž v hospodářském styku přinejmenším ohrozil chod a rozvoj podniku soutěžitele, tedy společnosti P., s. r. o., a proto by byl i v případě, že by jeho jednání nenaplňovalo znaky trestného činu porušování závazných pravidel hospodářského styku podle § 127 odst. 1 tr. zák., dán důvod kvalifikovat předmětný skutek jako trestný čin nekalé soutěže podle § 149 tr. zák.

Nejvyšší soud v tomto směru musí konstatovat, že odvolací soud se ve svém rozsudku vůbec nezabýval jakoukoliv jinou právní kvalifikací jednání obviněného, než žalovaným trestným činem porušování závazných pravidel hospodářského styku podle § 127 odst. 1 tr. zák. Z tohoto důvodu je plně odůvodněna uvedená právní námitka nejvyšší státní zástupkyně, a to s přihlédnutím ke znění ustanovení § 226 písm. b) tr. ř., které stanoví, že soud zprostit obžalovaného obžaloby, jestliže na základě důkazů předložených v hlavním líčení státním zástupcem a případně doplněných soudem, a to i k návrhům ostatních stran, v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem. Z této formulace je třeba dovodit, že obviněného je možno zprostit obžaloby jen v případě, že v jejím žalobním návrhu označený skutek není žádným trestným činem. Proto se měl odvolací soud, jestliže dospěl k závěru, byť s ohledem na shora uvedené právní názory Nejvyššího soudu nesprávně, že nejsou naplněny zákonné znaky trestného činu porušování závazných pravidel hospodářského styku podle § 127 odst. 1 tr. zák., zabývat právní kvalifikací jednání obviněného jako trestného činu nekalé soutěže podle § 149 tr. zák., zvláště když trestný čin porušování závazných pravidel hospodářského styku § 127 tr. zák. je ve vztahu k trestnému činu nekalé soutěže podle § 149 tr. zák. v poměru speciality.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší soud shledal ve smyslu § 265k odst. 1 tr. ř. podané dovolání nejvyšší státní zástupkyně v trestní věci obviněného Ing. A. Š. důvodným, neboť byl naplněn dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., a proto z podnětu jejího dovolání podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 6. 2007, sp. zn. 9 To 34/2007. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil i všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak Nejvyšší soud přikázal Vrchnímu soudu v Praze, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Toto rozhodnutí učinil v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání, neboť vzhledem k charakteru vytknutých vad je zřejmé, že je nelze odstranit ve veřejném zasedání.

V novém řízení je Vrchní soud v Praze vázán shora uvedenými právními názory Nejvyššího soudu, a proto opětovně posoudí jednání obviněného z hlediska naplnění všech znaků trestného činu porušování závazných pravidel hospodářského styku podle § 127 odst. 1 tr. zák., přičemž se zejména zaměří na otázku, zda obviněný jednal popsáním způsobem v úmyslu získat ve značném rozsahu neoprávněné výhody. V této souvislosti vezme zvláště v úvahu všechny skutečnosti, na něž bylo shora poukázáno. Dále se bude Vrchní soud v Praze náležitě zabývat vedle nesprávně vymezeného trvání skutku i tím, že ve výroku odsuzujícího rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. 2. 2007, sp. zn. 10 T 19/06, byť jsou zde nadbytečně uváděny další skutkové podstaty nekalé soutěže, ale i v jeho odůvodnění spatřoval soud prvního stupně porušení pravidel hospodářského styku v nekalé soutěži ve formě porušování obchodního tajemství. Tento závěr nalézacího soudu odvolací soud přezkoumá i ve světle námitek obviněného Ing. A. Š., které uvedl ve vyjádření k dovolání nejvyšší státní zástupkyně, že nebyly v jeho případě naplněny všechny pojmové znaky obchodního tajemství ve smyslu § 17 obch. zák., a to v návaznosti na skutkovou podstatu nekalé soutěže podle § 44 odst. 1, odst. 2 písm. h) a § 51 obch. zák.

Vzhledem k tomu, co již bylo uvedeno shora, je nutno také zdůraznit, že při odůvodňování rozsudku je třeba postupovat důsledně v souladu s ustanovením § 125 odst. 1 tr. ř., které stanoví, že v odůvodnění rozsudku soud stručně vyloží, které skutečnosti vzal za prokázané a o které důkazy svá skutková zjištění opřel a jakými úvahami se řídil při hodnocení provedených důkazů, zejména pokud si vzájemně odporují. Z odůvodnění musí být patrné, jak se soud vypořádal s obhajobou, proč nevyhověl návrhům na provedení dalších důkazů a jakými právními úvahami se řídil, když posuzoval prokázané skutečnosti podle příslušných ustanovení zákona v otázce viny a trestu.